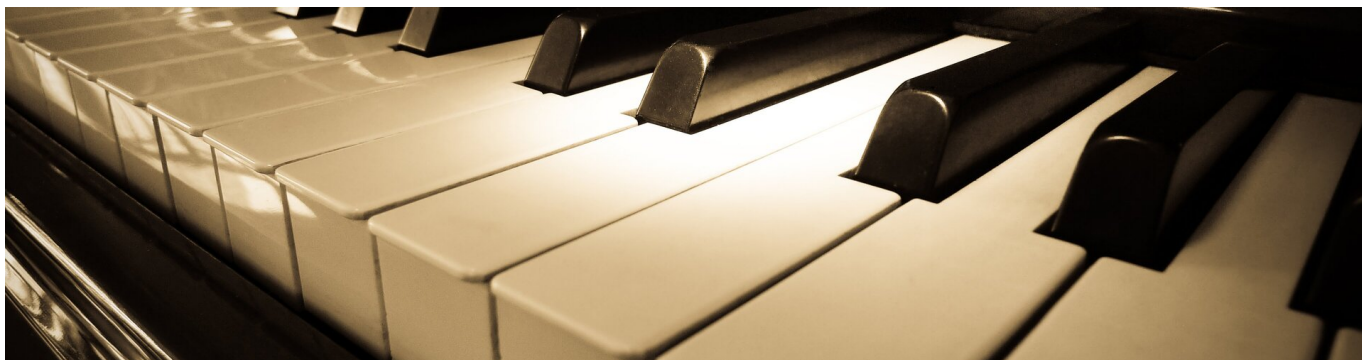

Między poetyką a rzemiosłem artystycznym - Andrzej Panufnik

- [Między poetyką a rzemiosłem artystycznym - Andrzej Panufnik](#)

A close-up, low-angle photograph of a piano keyboard. The keys are white and black, with some keys slightly raised. A semi-transparent dark grey rectangular box is overlaid on the middle of the image, containing the title text in white. The lighting is warm and focused on the keys.

Między poetyką a rzemiosłem artystycznym - Andrzej Panufnik

Źródło: online-skills, licencja: CC0.

1914 – narodziny Andrzeja Panufnika w Warszawie

1934 – skomponowanie pierwszej zachowanej kompozycji Andrzeja Panufnika – *Tria fortepianowego*

1932–1936 – studia w Konserwatorium Muzycznym w Warszawie (kompozycja w klasie Kazimierza Sikorskiego oraz teoria muzyki)

1937–1938 – studia dyrygenckie pod kierunkiem Feliksa Weingartnera w Wiedniu

1938–1939 – studia dyrygenckie u Philippe’a Gauberta w Paryżu

1940 – założenie duetu fortepianowego wraz z Witoldem Lutosławskim

1945–1946 – dyrygent Orkiestry Filharmonii Krakowskiej

1946–1947 – dyrektor Filharmonii Warszawskiej

1947 – I nagroda na Konkursie Kompozytorskim im. Karola Szymanowskiego w Krakowie za *Nokturn* na orkiestrę (1947 r.)

1948 – Nagroda miasta Krakowa za *Kołysankę* na 29 instrumentów smyczkowych i 2 harfy (1947 r.)

1949 – I nagroda na Konkursie Kompozytorskim im. Fryderyka Chopina w Warszawie za utwór *Sinfonia Ustica* na 8 instrumentów dętych i dwie orkiestry smyczkowe (1948 r.)

1949 – uzyskanie najważniejszego odznaczenia państwowego PRL – Sztandaru Pracy I klasy

1950 – otrzymanie tytułu wiceprzewodniczącego Międzynarodowej Rady Muzycznej UNESCO

1951, 1952 – laureat Nagrody Państwowej II stopnia

1952 – I nagroda na Przedolimpijskim Konkursie Kompozytorskim z okazji Igrzysk Olimpijskich w Helsinkach za *Uwerturę bohaterską* na orkiestrę (1951–1952)

1954 – opuszczenie Polski i zamieszkanie w Anglii

1957–1959 – dyrektor muzyczny i dyrygent City of Birmingham Symphony Orchestra

1963 – Prix de Composition Musicale Prince Pierre de Monaco za utwór *Sinfonia sacra* na orkiestrę (1963 r.)

1965 – Sibelius Centenary Medal for Composition (Medal z okazji setnej rocznicy urodzin Jana Sibeliusa za twórczość kompozytorską)

1977 – wykonanie utworów m. in. *Universal Prayer* na 4 głosy solowe, 3 harfy, organy i chór mieszany (1968–1969), *Dreamscape* na mezzosopran i fortepian (1976–1977), *Sinfonia mistica* na orkiestrę (1977 r.) podczas Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej Warszawska Jesień, po zniesieniu zakazu dotyczącego wykonywania muzyki Andrzeja Panufnika w Polsce przez wydział kultury KC PZPR

1983 – Prix de Composition Musicale Prince Pierre de Monaco za całokształt twórczości

1984 – otrzymanie tytułu członka honorowego Royal Academy of Music w Londynie

1987 – otrzymanie tytułu członka honorowego Związku Kompozytorów Polskich (w latach 1954–1987 Andrzej Panufnik był wykreślony z listy członków Związku Kompozytorów Polskich)

1987 – wydanie autobiografii *Composing Myself* w Anglii

1990 – Nagroda Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej za zasługi dla kultury polskiej

1990 – odwiedzenie Polski po 36 latach nieobecności i wykonania kolejnych utworów podczas Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej Warszawska Jesień m. in. *Koncertu skrzypcowego* (1971 r.), *Symfonii nr 10* na orkiestrę (1988 r.) czy *Harmony, a poem for chamber orchestra* (1989 r.)

1991 – nadanie tytułu szlacheckiego (Sir) przez królową brytyjską Elżbietę II

1991 – otrzymanie tytułu Doctor honoris causa Akademii Muzycznej w Warszawie

1991 – śmierć kompozytora w Twickenham

Scenariusz lekcji dla nauczyciela

I. Muzyka w ujęciu historycznym – periodyzacja, język, właściwości i charakterystyka.

8. Muzyka XX i XXI wieku. Uczeń:

4) omawia polską muzykę XX wieku i jej twórców, dokonując klasyfikacji zgodnie ze stylami i kierunkami: Andrzej Panufnik.

II. Analiza i interpretacja dzieł muzycznych. Uczeń:

1. zna podstawowe terminy i pojęcia właściwe dla opisu i zrozumienia wybranych dzieł muzycznych;

III. Tworzenie wypowiedzi związanych z historią i kulturą muzyczną. Uczeń:

1. wypowiada się w formie ustnej (np. dyskusja, prezentacja, debata) i/lub pisemnej (np. esej, referat) o dziełach muzycznych w oparciu o podstawową terminologię.

Nauczysz się

identyfikować przemiany stylistyczne w twórczości Andrzeja Panufnika;

wskazywać najważniejsze fakty z biografii Andrzeja Panufnika;

rozpoznawać najważniejsze dzieła artysty.

Andrzej Panufnik

Andrzej Panufnik, szczecin.wyborcza.pl, CC BY 2.0

Muzyka jest wyrazem emocji i uczuć. Ideałem moim jest utwór, w którym treść poetycka łączy się z doskonałością muzycznego rzemiosła. Sama poezja nie decyduje o muzycznej wartości utworu, podobnie jak samo rzemiosło grozi popadnięciem w martwe i suche formułki. Nieprzemijające piękno rodzi się tylko z równowagi obu tych elementów.

Tak o swojej twórczości wypowiadał się wybitny polski kompozytor i dyrygent Andrzej Panufnik, żyjący w latach 1914–1991. Jego pierwszym nauczycielem kompozycji był Kazimierz Sikorski, u którego studiował w latach 1932–1936 w Konserwatorium Muzycznym w Warszawie. Kształcił się także w kierunku dyrygentury początkowo w Wiedniu pod kierunkiem Feliksa Weingartnera, a następnie w Paryżu w klasie Philippe’a Gauberta. Trudne lata wojny i okupacji spędził w Warszawie, gdzie utworzył duet fortepianowy z innym znakomitym polskim kompozytorem, Witoldem Lutosławskim.

Witold Lutosławski, culture.pl, CC BY 2.0

Po II wojnie światowej

Po wojnie pracował jako dyrygent początkowo Orkiestry Filharmonii Krakowskiej, a następnie Filharmonii Warszawskiej. Do jego sukcesów dyrygenckich należały występy m. in. z Berliner Philharmoniker, paryską l'Orchestre National czy London Philharmonic Orchestra. O jego znaczącej pozycji w świecie muzycznym świadczył wybór artysty na wiceprzewodniczącego Międzynarodowej Rady Muzycznej UNESCO w 1950 r. W okresie powojennym Andrzej Panufnik zdobył wiele nagród w prestiżowych konkursach kompozytorskich, m. in. I nagrodę na Konkursie Kompozytorskim im. Karola Szymanowskiego, Nagrodę miasta Krakowa, I nagrodę na Przedolimpijskim Konkursie Kompozytorskim zorganizowanym z okazji Igrzysk Olimpijskich w Helsinkach czy na Konkursie Kompozytorskim im. Fryderyka Chopina w Warszawie (za utwór „Sinfonia rustica”).

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Andrzej Panufnik – „Sinfonia rustica” na 8 instrumentów dętych i dwie orkiestry smyczkowe (1948), online-skills, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Sinfonia rustica na 8 instrumentów dętych i dwie orkiestry smyczkowe (1948) Wykonawca: Andrzej Panufnik. Kompozycja posiada szybkie tempo. Cechuje się skocznym charakterem.

W 1954 r. Andrzej Panufnik opuścił Polskę w związku z ograniczeniem swobód twórczych dla artystów przez komunistów. Konsekwencje decyzji były bardzo poważne – przez wiele

lat zabraniano wykonywania i wydawania utworów kompozytora, nie można było wspominać jego nazwiskach w mediach i wszelkich publikacjach.

Andrzej Panufnik zamieszkał na stałe w Anglii, gdzie początkowo rozwijał karierę dyrygencką kierując City of Birmingham Symphony Orchestra, ale później zdecydował się poświęcić całkowicie twórczości kompozytorskiej. W tym okresie dwukrotnie zdobył nagrodę Prix de Composition Musicale Prince Pierre de Monaco, Sibelius Centenary Medal for Composition w Londynie, a także został członkiem honorowym Royal Academy of Music w Londynie.

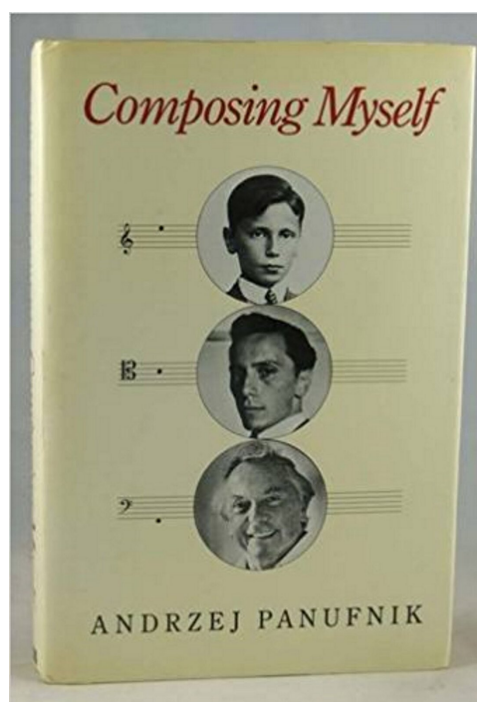
Rokiem przełomowym dla twórczości Andrzeja Panufnika w Polsce, był 1977, kiedy Zarządowi Głównemu Związku Kompozytorów Polskich udało się zdjąć cenzuralny zakaz dotyczący muzyki wybitnego polskiego kompozytora w wydziale KC PZPR. W tym samym czasie podczas Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej *Warszawska Jesień* zabrzmiały utwory Andrzeja Panufnika, m. in. *Universal Prayer*, *Dreamscape* czy *Sinfonia mistica*.

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Andrzej Panufnik – „Sinfonia mistica na orkiestrę” (1977), online-skills, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Sinfonia mistica na orkiestrę (1977). Wykonawca: Andrzej Panufnik. Kompozycja posiada szybkie tempo. Cechuje się skocznym charakterem.

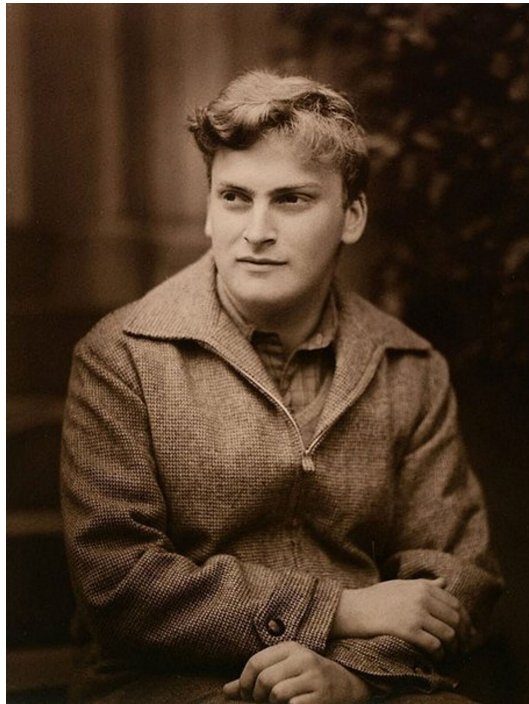
Po roku 1980

Composing Myself, amazon.co.uk, CC BY 3.0

Kolejnym przełomem okazały się lata 80. XX w. – w 1987 r. Andrzej Panufnik otrzymał tytuł członka honorowego Związku Kompozytorów Polskich, w tym samym czasie w Anglii została wydana autobiografia kompozytora *Composing Myself*.

W 1990 r. otrzymał Nagrodę Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej za zasługi dla kultury polskiej i w tym samym roku przyjechał do swojego kraju, po raz pierwszy od 36 lat! Podczas jego pobytu wiele kompozycji zostało zaprezentowanych w ramach Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej *Warszawska Jesień*, także z udziałem artysty jako dyrygenta, m. in. *Symfonia nr 10*, *Harmony*, *a poem for chamber orchestra* czy *Koncert skrzypcowy*, skomponowany dla wybitnego skrzypka Yehudi Menuhina.

Źródło: online-skills.

Przed śmiercią, w 1991 r. Andrzej Panufnik zdobył dwa ważne odznaczenia. Królowa brytyjska Elżbieta II nadała kompozytorowi tytuł szlachecki (Sir). Artysta otrzymał również tytuł Doctor honoris causa Akademii Muzycznej w Warszawie.

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Andrzej Panufnik – „Trio fortepianowe”, cz. I Poco adagio – Allegro – Poco adagio (fragment) (1934 r.), AMFN, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Andrzej Panufnik, „Trio fortepianowe”. Kompozycja posiada wolne tempo. Cechuje się tajemniczym, złowrogim charakterem.

Najważniejsze dzieła Andrzeja Panufnika

Pierwszą zachowaną kompozycją stworzoną przez Andrzeja Panufnika, jest *Trio fortepianowe* (1934 r.). Prawykonania tego utworu w 1936 r. dokonali następujący artyści: Stanisław Jarzębski (skrzypce), Józef Bakman (wiolonczela) i Mieczysław Wajnberg (fortepian). Utwór, wpisujący się w stylistykę **neoklasyczną**, stanowi odwołanie do tradycji muzycznej, złożony jest z trzech części: 1. *Poco adagio – Allegro – Poco adagio* (rozbudowane allegro sonatowe poprzedzone wolnym wstępem), 2. *Largo* (część wolna o lirycznym charakterze), 3. *Presto* (scherzo o tanecznym charakterze). Warto przytoczyć słowa kompozytora, dyrygenta i krytyka muzycznego Jana Maklakiewicza, który w następujący sposób wypowiadał się o omawianym utworze Andrzeja Panufnika:

Trio fortepianowe Panufnika tętni szerokim rozmachem, nurtem żywiołowego temperamentu artysty o dużej kulturze muzycznej. Akcenty młodzieńczych buntów, zmagania i poszukiwań, akcenty mocne i zdecydowane, owiane najszczerzym romantyzmem świeżych porywów inwencji tematycznej o nieprawdopodobnie bogatej i różnorodnej skali uczuciowej, które słyszymy w muzyce Panufnika, naprowadzają nas na pewne analogie z muzyką Brahmsa (...).

Zobacz także

Wysłuchaj, wchodząc w poniższy link utwór Andrzeja Panufnika pt. *Kołysanka* na 29 instrumentów smyczkowych i 2 harfy (1947)

<http://ninateka.pl/kolekcje/panufnik/audio/kolysanka-na-instrumenty-smyczkowe-i-dwie-harfy-1>

Kołysanka na 29 instrumentów smyczkowych i 2 harfy jest jednym z wczesnych utworów Andrzeja Panufnika (1947 r.). Do skomponowania *Kołysanki* artystę zainspirowały nocne spacery nad Tamizą. Jak wspomina kompozytor:

*Kiedy podniosłem głowę, zobaczyłem ciemne chmury przepływające powoli przez jaśniejszy krąg księżyca. Fale rzeki i nocne niebo nad zamglonym miastem nasunęły mi pomysł utworu rozgrywającego się w trzech planach: pulsujący rytm harf, który oddawałby spokojny, ciągły nurt rzeki, grupa solowych instrumentów smyczkowych, niektóre grające w **ćwierćtonach**, dla oddania widoku płynących chmur, a nad tym wszystkim niczym księżyc, który świeci także i nad Polską, polska pieśń ludowa, oparta prawie w całości na skali **pentatonicznej** i grana kolejno przez solowe instrumenty smyczkowe: skrzypce, następnie altówkę, wreszcie wiolonczelę. Obraz, który miałem przed oczyma, chmury chwilami ukazujące, a chwilami zasłaniające pełny krąg księżyca, muzyka miałaby oddawać w ten sposób, że linia melodii co jakiś czas wynurzałaby się, to znów zatapiała.*

Jest to przełomowa kompozycja w historii muzyki polskiej, ponieważ Andrzej Panufnik jako jeden z pierwszych twórców wykorzystał w niej ćwierćtony. Utwór stanowi doskonałe połączenie tradycji (m. in. poprzez nawiązanie do polskiej melodii ludowej *Przyjechał do niej*, odwołania do skali pentatonicznej i istotną rolę w prowadzeniu kantyleny) oraz nowoczesności (m. in. poprzez zastosowanie dysonansowej harmoniki, ćwierćtonów).

Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl

Andrzej Panufnik – „Kwintet na instrumenty dęte drewniane”, cz. I „Quasi Preludio” (1952 r.), AMFN, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Andrzej Panufnik, „Kwintet na instrumenty dęte drewniane”. Kompozycja posiada zróżnicowane tempo zmieniające się w trakcie utworu. Cechuje się skocznym, zwawym, wesołym charakterem.

Andrzej Panufnik niejednokrotnie w swojej twórczości eksponował brzmienie instrumentów dętych. Ostatnim utworem skomponowanym przez artystę przed opuszczeniem kraju, był *Kwintet na instrumenty dęte drewniane* – flet, obój, dwa klarnety i fagot. Twórca zainspirował się polską muzyką dawną, której echa są słyszalne w trzech krótkich częściach kompozycji: 1. *Quasi Preludio*, 2. *Tryptyk staropolski*, 3. *Postludium*. Ciekawostką jest zastosowanie przez kompozytora symetrii lustrzanej w przebiegu formy muzycznej, którą Panufnik niejednokrotnie wykorzystywał również w późniejszych utworach.

Zobacz także

Wysłuchaj, wchodząc w poniższy link utwór Andrzeja Panufnika pt. *Sinfonia Sacra* (1963)
<http://ninateka.pl/kolekcje/panufnik/audio/sinfonia-sacra-iii-symfonia-na-orkiestre>

Sinfonia Sacra to kompozycja uznawana za jedno z najwybitniejszych dzieł Andrzeja Panufnika. Jest to jego trzecia symfonia, która została skomponowana na zamówienie nowojorskiej Fundacji Kościuszkowskiej w związku z chęcią uczczenia milenium chrześcijaństwa i państwowości w Polsce (1966 r.). Kompozycja złożona jest z dwóch części: 1. *Wizja I* (fanfara czterech trąbek rozmieszczonych przestrzennie) – *Wizja II* (o charakterze mistycznym i spokojnym) – *Wizja III* (z dominującą rolą instrumentów perkusyjnych, przywołująca atmosferę pola bitwy) oraz 2. *Hymn* oparty na melodii *Bogurodzicy*. Jak wspominał Andrzej Panufnik:

(...) programowa treść muzyki sprawia, że słuchacz wciąż może czuć atmosferę pola bitewnego i modlitwy – tych dwu uporczywie powtarzających się elementów, dominujących w życiu Polaków w ciągu tysiąca lat ich tragicznej historii.

Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl

Andrzej Panufnik – „Pentasonata”, cz. I Allegretto scherzoso, molto ritmico (1984 r.), AMFN, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Andrzej Panufnik – „Pentasonata”. Kompozycja posiada wolne tempo. Cechuje się tajemniczym, złowrogim charakterem.

W twórczości Andrzeja Panufnika ważną rolę pełniło brzmienie fortepianu. Jednym z trzech utworów przeznaczonych na fortepian solo jest pochodząca z 1984 r. *Pentasonata*. Kompozycja podzielona jest na pięć części (od przedrostka penta): 1. *Allegretto scherzoso, molto ritmico*, 2. *Andantino amoroso, molto cantabile*, 3. *Contemplativo, molto rubato*, 4. *Andantino amoroso, molto cantabile*, 5. *Allegretto scherzoso, molto ritmico*. Tytuł odnosi się także do skali pentatonicznej, do której kompozytor się odwołuje. Kolejnym istotnym elementem, związanym z tytułem utworu, jest pięciomiarowe metrum, poza częścią trzecią, która ma charakter improwizacyjny.

Istotne jest nawiązanie do budowy formy sonatowej: pierwsza część sonaty pełni rolę pierwszego tematu w allegrze sonatowym, odmienna część druga pełni rolę tematu drugiego, część trzecia stanowi rodzaj przetworzenia, a dwie ostatnie przywołują reprzykę (tematy przedstawione w odwrotnej kolejności – najpierw drugi, potem pierwszy).

Ewa Pobłocka, bach-cantatas.com, CC BY 3.0

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](https://epodreczniki.pl)

Andrzej Panufnik – „III Kwartet smyczkowy

Utwór muzyczny: Andrzej Panufnik, „III Kwartet smyczkowy "Wycinanki". Kompozycja posiada umiarkowane tempo. Cechuje się spokojnym charakterem.

III Kwartet smyczkowy Andrzeja Panufnika jest jedną z ostatnich jego kompozycji, powstałą w 1990 r., po powrocie twórcy do Polski. Kompozytor w następujący sposób opisywał sferę inspiracji w omawianym utworze:

Pozostaję pod urokiem polskich wycinanek, których swoiste piękno, ujęte w symetryczną formę, podyktowało mi strukturę *III Kwartetu smyczkowego*, opatrzonego zresztą podtytułem *Wycinanki*. Utwór ten nie zawiera żadnych tematów ani motywów ludowych, ale mam nadzieję, że wyraża po części pomysłowość autorów ludowych wycinanek.

Lustrzana symetria została tu poniekąd przetransponowana na język muzyki; obejmuje trzy zasadnicze elementy: rytm, melodię i harmonię.

Kompozycja składa się z pięciu krótkich części: 1. Lento moderato, 2. Andantino rubato, 3. Allegretto scherzando, 4. Prestissimo possibile, 5. Adagio sostenuto. Istotne jest zastosowanie koncepcji symetrii lustrzanej, szczególnie w czwartej części utworu, Prestissimo possibile, w której oś symetrii jest umiejscowiona w taki sposób, że całość zagrana od końca do początku zabrzmiałaby w ten sam sposób, co grana od początku do końca.

Roxana Panufnik, buzzmag.co.uk, CC BY 3.0

Animacja pt. *Między poetyką a rzemiosłem artystycznym* – Andrzej Panufnik

Źródło: online skills, licencja: CC BY 3.0.

Podsumowanie

Podsumowując warto wspomnieć słowa znakomitego polskiego muzykologa, propagatora twórczości Andrzeja Panufnika, Tadeusza Kaczyńskiego, który podkreślał jego wielką rolę w świecie muzycznym:

Panufnik był tym w dziedzinie muzyki, czym Gombrowicz w dziedzinie literatury, Miłosz w dziedzinie poezji czy Kołakowski w dziedzinie filozofii. Był tym owocem zakazanym, tą sztucznie odciętą gałęzią naszej kultury. W ślady kompozytora poszła także jego córka, obecnie znana angielska kompozytorka, Roxanna Panufnik.

Zadania

Ćwiczenie 1

Zaznacz jedną prawidłową odpowiedź spośród podanych. Andrzej Panufnik studiował kompozycję w Konserwatorium Muzycznym w Warszawie w klasie:

☐ Kazimierza Serockiego

☐ Witolda Lutosławskiego

☐ Kazimierza Sikorskiego

Ćwiczenie 2

Inna wersja zadania

Ćwiczenie 3

Przeciągając podane elementy z prawej kolumny do lewej przyporządkuj tytuły utworów Andrzeja Panufnika do właściwych obsad wykonawczych.

Wycinanki

kwartet smyczkowy

Kołysanka

29 instrumentów smyczkowych i 2 harfy

Pentasonata

fortepian

Ćwiczenie 4

Zaznacz wszystkie prawidłowe odpowiedzi. Rok 1991 zapisał się w sposób szczególny w życiu wybitnego polskiego kompozytora w związku z:

- ☐ otrzymaniem tytułu członka honorowego Royal Academy of Music w Londynie.
- ☐ otrzymaniem godności Doctor honoris causa Akademii Muzycznej w Warszawie.
- ☐ nadaniem tytułu szlacheckiego przez królową brytyjską Elżbietę II.

Ćwiczenie 5

Wskaż tytuły utworów Andrzeja Panufnika, w których kompozytor odwoływał się do skali pentatonicznej.

- ☐ *Trio fortepianowe*
- ☐ *Pentasonata*
- ☐ *Kołysanka*

Ćwiczenie 6

Zaznacz jedną prawidłową odpowiedź spośród podanych. O jakim utworze Andrzeja Panufnika Jan Maklakiewicz wypowiadał się w następujący sposób? (...) *tętni szerokim rozmachem, nurtem żywiołowego temperamentu artysty o dużej kulturze muzycznej. Akcenty młodzieńczych buntów, zmagających i poszukiwań, akcenty mocne i zdecydowane, owiane najszczerzym romantyzmem świeżych porywów inwencji tematycznej o nieprawdopodobnie bogatej i różnorodnej skali uczuciowej, które słyszymy w muzyce Panufnika, naprowadzają nas na pewne analogie z muzyką Brahmsa (...).*

- ☐ *Trio fortepianowe*
- ☐ *Suita staropolska*
- ☐ *Wariacje symfoniczne*

Ćwiczenie 7

Zaznacz wszystkie prawidłowe odpowiedzi. Pamiętaj, poprawna jest więcej niż jedna odpowiedź. Andrzej Panufnik niejednokrotnie w swoich utworach wykorzystywał koncepcję *symetrii lustrzanej*. Wskaż tytuły kompozycji tego typu.

☐ *Sinfonia Sacra*

☐ *Kwintet* na instrumenty dęte drewniane

☐ III kwartet smyczkowy *Wycinanki*

Słownik pojęć

Ćwierćtony

są to interwały mniejsze od półtonu.

Glissando

rodzaj artykulacji, oznacza płynne przejście od jednego do drugiego dźwięku.

Neoklasycyzm

kierunek w muzyce XX w., który nawiązuje do klasycyzmu i baroku, przedstawiciele neoklasycyzmu w muzyce polskiej to m. in. G. Bacewicz, M. Spisak, B. Szabelski.

Pentatonika

skala złożona z pięciu dźwięków. Istnieją jej dwa rodzaje: pentatonika anhemitoniczna (bezpółtonowa) oraz hemitoniczna (półtonowa).

Symetria lustrzana

Andrzej Panufnik i inni kompozytorzy XX w. sytuowali oś symetrii w swoich kompozycjach w taki sposób, że całość kompozycji wykonywana od końca do początku brzmiałaby identycznie, jak grana od początku do końca.

Źródło:

encyklopedia.pwn.pl

Biblioteka muzyczna

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Andrzej Panufnik – „Trio fortepianowe”, cz. I Poco adagio – Allegro – Poco adagio (fragment) (1934 r.), AMFN, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Andrzej Panufnik, „Trio fortepianowe”. Kompozycja posiada wolne tempo. Cechuje się tajemniczym, złowrogim charakterem.

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Andrzej Panufnik – „Kwintet na instrumenty dęte drewniane”, cz. I „Quasi Preludio” (1952 r.), AMFN, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Andrzej Panufnik, „Kwintet na instrumenty dęte drewniane”. Kompozycja posiada zróżnicowane tempo zmieniające się w trakcie utworu. Cechuje się skocznym, żwawym, wesołym charakterem.

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Andrzej Panufnik – „Pentasonata”, cz. I Allegretto scherzoso, molto ritmico (1984 r.), AMFN, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Andrzej Panufnik – „Pentasonata”. Kompozycja posiada wolne tempo. Cechuje się tajemniczym, złowrogim charakterem.

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Andrzej Panufnik – „III Kwartet smyczkowy

Utwór muzyczny: Andrzej Panufnik, „III Kwartet smyczkowy "Wycinanki". Kompozycja posiada umiarkowane tempo. Cechuje się spokojnym charakterem.

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Andrzej Panufnik – „Sinfonia rustica” na 8 instrumentów dętych i dwie orkiestry smyczkowe (1948), online-skills, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Sinfonia rustica na 8 instrumentów dętych i dwie orkiestry smyczkowe (1948) Wykonawca: Andrzej Panufnik. Kompozycja posiada szybkie tempo. Cechuje się skocznym charakterem.

[Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl](#)

Andrzej Panufnik – „Sinfonia mistica na orkiestrę” (1977), online-skills, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Sinfonia mistica na orkiestrę (1977). Wykonawca: Andrzej Panufnik.
Kompozycja posiada szybkie tempo. Cechuje się skocznym charakterem.
